

Закону України «Про Рахункову палату». Таке введення підвищить об'єктивність та відкритість контролю, ефективність державної бюджетної політики.

3. Підвищення рівня відповідальності за нецільове використання бюджетних коштів. У такому випадку відповідальність має бути рівноцінною заподіяним державі збиткам.

4. Необхідно приділяти більше уваги попередньому та поточному контролю, які сприяють запобіганню фінансових правопорушень у майбутньому та виявляють причини їх виникнення [2;3].

Отже, підсумовуючи усе вищевикладене, можна зробити висновок, що система фінансового контролю в Україні потребує вдосконалення та модернізації. Лише сукупність раціональних напрямів вдосконалення забезпечить ефективне функціонування державних фінансів, а саме: дотримання економічної безпеки держави, збалансування державного та місцевих бюджетів тощо.

Література:

1. Гупаловська М.Б. Бюджетний контроль: реалії сьогодення та шляхи вдосконалення. Фінансова система України. 2012. Вип. 20. С. 43-47. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/11125/1/Острог%202012.pdf> (дата звернення 27.03.2018).

2. Марченко С.К., Томчук С.В., Суха О.В. Фінансовий контроль в Україні: проблеми здійснення та шляхи вдосконалення. URL: http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2010/Economics/63762.doc.htm (дата звернення 15.04.2018).

3. Даценко Г.В. Шляхи удосконалення державного фінансового контролю в Україні. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=52752> (дата звернення 23.04.2018).

Марчук Назарій Ярославович

ст. гр. ФМ-11, ТНЕУ

Науковий керівник – к.е.н., доцент Лободіна З. М.

ЕКОНОМІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ СУТНОСТІ МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ

Особливе місце в процесі бюджетного регулювання, спрямованого на фінансове вирівнювання дохідної спроможності бюджетів різних адміністративно-територіальних утворень, займають трансферти, розгалужена система яких наразі сформувалася в Україні та зарубіжних країнах.

Загалом, трансферти (від франц. *transfert*, від лат. *transfere* – переказувати, переносити) виражають процес передачі майнових

цінностей між суб'єктами економічних відносин на безповоротній та безоплатній основі. У міжбюджетних відносинах трансфертні операції є операціями з переказу грошових коштів з бюджету більш високого рівня до бюджету більш низького рівня і навпаки [4, с. 336].

На думку Т. Бондарук, міжбюджетні трансферти слід трактувати як: 1) систему фінансових відносин між державним і місцевими бюджетами різних рівнів, між місцевими бюджетами і господарюючими суб'єктами й домогосподарствами з приводу планування, формування, розподілу і використання певних бюджетних ресурсів та контролю за їх витрачанням і 2) організаційно-правову форму мобілізації частини фінансових ресурсів одних рівнів у розпорядження бюджетів інших рівнів як за допомогою податкового розщеплення, так і прямого надання коштів [2, с. 147].

В. Кравченко розглядає трансферти як головний інструмент організації міжбюджетних взаємовідносин, проведення державної регіональної політики, а дотації, субсидії та субвенції є інструментами міжбюджетних відносин, які регулюють доходи місцевих бюджетів [5, с. 260].

Міжбюджетні трансферти визначають також як кошти, що передаються з одного бюджету до іншого у формі дотацій, субвенцій та в інших формах субсидій на підставі бюджетно-правового акта з метою збалансування та вирівнювання доходів і видатків бюджетів-отримувачів, а також для виконання визначених законодавством програм і заходів [1, с. 207].

Чинне вітчизняне законодавство і, зокрема, Бюджетний кодекс України визначає міжбюджетні трансферти як кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого [3].

Що стосується визначення поняття «система міжбюджетних трансфертів», то у бюджетному законодавстві воно не наведено.

З метою з'ясування економічної сутності системи міжбюджетних трансфертів як найважливішої складової механізму бюджетного регулювання звернемося до дослідження К. Ткач. На думку науковця, зазначену дефініцію доцільно трактувати як сукупність визначених чинним законодавством міжбюджетних трансфертів, що використовуються для збалансування бюджетів різного рівня, вирівнювання бюджетних диспропорцій, а також фінансового забезпечення виконання власних та делегованих державою повноважень органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування [7, с. 7].

Варто зазначити, що у статті 82 Бюджетному кодексі України серед груп видатків бюджетів окремо виділено такі, що хоча й призначені для забезпечення виконання функцій держави, проте можуть бути передані на виконання місцевому самоврядуванню з метою забезпечення найбільш

ефективного їх виконання на основі принципу субсидіарності. При цьому делегування органам місцевого самоврядування права на здійснення таких видатків відбувається за умови надання їм фінансових ресурсів у вигляді:

– закріплених за відповідними бюджетами загальнодержавних податків і зборів, або їх частки;

– трансфертів з Державного бюджету України [3].

Отже, поряд із закріпленням загальнодержавних ресурсів за місцевими бюджетами, трансферти виступають одним із джерел забезпечення фінансування делегованих органам місцевого самоврядування із загальнодержавного рівня повноважень.

Трансфертна складова дозволяє підтримувати державну цілісність, забезпечувати реалізацію фінансової політики держави, необхідний рівень централізації фінансових та економічних процесів, однак одночасно посилює залежність регіонів від центру, яка реалізується принципами та підходами, що використовуються при розрахунку та наданні міжбюджетних трансфертів.

Закріплення на стабільній основі податків та зборів, або їх частин, за місцевими бюджетами сприяє автономії, децентралізації та фінансовій незалежності регіонів, однак надає менші важелі центру для проведення загальнодержавної політики.

Отже, будучи інструментом бюджетного механізму, дія міжбюджетних трансфертів спрямована на фінансове вирівнювання бюджетної забезпеченості соціально-економічного розвитку адміністративних територій [6]. У результаті їх передачі між органами влади всіх рівнів, які мають бюджет, виникають певні міжбюджетні відносини, що реалізуються за допомогою механізму бюджетного регулювання, найважливішою складовою якого є міжбюджетні трансферти.

Література:

1. Близнюк О. С., Губерська Н. Л., Музика О. А., Усенко Р. А. Місцеві фінанси в Україні: Правове регулювання: навч. посіб. К.: Дакор, КНТ, 2007. 316 с.

2. Бондарук Т. Г. Ефективність трансфертної політики в системі міжбюджетних відносин. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 5 (83). С. 146–153.

3. Бюджетний кодекс України № 2456-VI від 08.07.2010 р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

4. Економічний словник-довідник / за ред. С.В. Мочерного. К.: Femina, 1995. 368 с.

5. Кравченко В. І. Місцеві фінанси України. К.: Т-во «Знання», КОО, 1999. 487 с.